

Զ Ա Ր Թ ՈՒ Մ

ԸՆՈՒԹԵԱՆ երգը լռեց Արթընցաւ ձայնը կեանքին
Եւ օղակներն արծաթէ հնչեցին երբ դուն անցար
Դարձող ժպտուն աղախին առաւօտէն ոսկեսար
Եւ տունիս մէջ կախարդուած նոր աղբիւրներ ցայտեցին

Մատներուդ կրակը նորէն վառեցիր Քարը բացաւ
Իր գաղտնիքները լոյսին Հայելիէ Հայելի
Պատկերներուն պարը խօլ կազմընեցաւ Ու վայրի
Սիրտ մ'անձկօրէն բաբախեց ինչպէս խորունկ լար մը թաւ

Ներկայութիւնդ հիւսուեցաւ լուսամուտէ լուսամուտ
Ճրագին փոշին սրբեցիր բուրդովն ոսկի մագերուդ
Այսպէս բացիր ամէն դուռ ըսպասումի ակին հետ

Արդեօք շունչովդ երագին սլաքն է գծուեր ճամբուս վրայ
Ինծի դէմքեր յառեցան Ու խորն հոգւոյս տրտմաւէտ
Անդունդներու բանալին ձեռքիդ հրաշքովդ գլտայ

ԱՐՍԷՆ ԵՐԿԱԹ

Ա Շ Խ Ա Ր Հ Ա Բ Ա Ր Ի Հ Ա Ր Ց Ե Ր

(Շար. տե՛ս Բազմավէպ, 1984, Մայիս-Ցունիս, էջ 221)

«Ամէն»-ի և «բացօթեայ»-ի հարցերէն զատ, ինչպէս նկատեցինք անցեալ թուով,
Պ. Գեղամ կը ներկայացնէ կարգ մը դժուարութիւններ, նախ ածանցաւոր բայերու
լծորդութեան, և յետոյ քանի մը բառերու ուղղագրութեան մասին:

Քննենք առաջին մասը: Ան կը գրէ.

«Հետեւեալ ողջանկ վերջաւորուած բայերուն աշխարհաբար անց. կատ. ձեւերէն
ո՞րն է շիտակը

Մատուցանել. —	մատուց.	մատուց.	մատուցանեց.
Հատուցանել. —	հատուց.	հատուց.	հատուցանեց.
Ծանուցանել. —	ծանուց.	ծանուց.	ծանուցանեց.
Թարուցանել. —	յարուց.	յարուց.	յարուցանեց.

յետոյ կ'աւելցնէ.

«Ըսէ՛ք դարձեալ՝ անոնց հրամայական ձեւը.

Հատուցոր թէ հատուցանէ՝	(գրաբար հատու)
Մատուցոր թէ մատուցանէ՝	(գրաբար մատու)
Ծանուցոր թէ ծանուցանէ՝	(գրաբար ծանու)
.	(գրաբար յարու)

Ինչ որ ըսինք անցեալ անգամ, նոյնը պիտի կրկնենք հոս ալ, թէ նոր չեն այս
դժուարութիւնները, մանաւանդ թէ շատ մը հայ հեղինակներ արդէն անդրադարձած
են ասոնց մասին թէ՛ պարբերական մամուլին մէջ և թէ՛ առանձին ուսումնասիրու-
թեանց հատորներով: Հիներէն յիշենք Այտընեանը¹, որմէ վերջ թիրեաքեան² և Հ.
Ա. Ղազիկեան³. մենք ալ առիթ ունեցանք զբաղելու⁴ նկատելով Պ. Շ. Մխաբեանի
զրութիւն մը «Յառաջ»-ի մէջ. իսկ վերջերս Հ. Վարդան Վ. Հացունի⁵:

Անկեղծութեամբ կ'ըսենք թէ բոլոր այս հեղինակները թէեւ միաձայնութեամբ
մերժած ու ձաղած են Պրն. Գեղամի ներկայացուցած սխալները, սակայն բաց ի
Այտընեանէ ո՛չ ոք տուած է հիմնական սկզբունք մը՝ ուսկից կարելի ըլլայ վճռա-
կան հետեւանք մը հանել կամ կանոն մը սահմանել աշխարհաբարի համար:

1. Պ. Գեղամ դժուարութիւններ ներկայացուցած պահուն ինքն իսկ այնքան տարօրինակ և անտեղի տեսած է, որ, յարուցուար կամ յարուցանե՛ (հր.) ձեւերը՝ որ չէ համարձակած նշանակել, նոյնը կրնար անդրադառնալ և ընել իր նշանակած միւս ձեւերու մասին, որոնք նոյնքան խորթ և անտեղի են:
2. «Քնն. Գեր. արդի հայերէն լեզուի». (Բ. մաս) էջ 88-93 Յօդուած Դ.:
3. «Հայերէնի զեղծումները». էջ 23 (ապ. Նիւ Եօրթ. 1917).
4. «Մի՛ գրէք... այլ գրեցէք». էջ 28-32, 105, 131 հւն.
5. «Աշխարհաբարի հարցեր» տե՛ս «Բազմավէպ», 1931, էջ 298-9.
6. «Ի պէտս զարգացելոց» (Յառաջ) Ի. տարի, Թ. 1630. 26 Յուլիս 1931.
7. «Ուղղագրութիւն և առողանութիւն հայերենի» էջ 318 (ապ. 1933).